

cultuur & media

De wonderbaarlijke vermenigvuldiging van Valentijn Dhaenens

RECENSIE THEATER Valentijn Dhaenens speelt *Het gezin Van Paemel* in zijn doolie eentje. Het is een masterclass in timing en transformatie.

Het gezin Van Paemel
Skagen. Op tournee tot 1 april, meer info via skagen.be
★★★★

Van alle theaterstukken is een sociaal gezinsdrama als *Het gezin Van Paemel* (1902) zeker niet het meest voor de hand liggende om solo op te voeren. Cyriel Buysse's klassieker over een arm en uitgebuikt pachtersgezin bevat een veelheid aan rollen, een resem drukbevolkte scènes en een familietragedie die niet altijd speelsheid verdraagt. Terwijl het ene kind er vroegtijdig sterft en het andere zijn heil zoekt in Amerika, blijft vader Van Paemel verbitterd en verbeten achter, kop in het zand, hart in het verleden.

Van alle acteurs is Valentijn Dhaenens misschien wel de enige die deze onderneming tot een goed einde kan brengen. De Skagen-acteur is niet aan zijn proefstuk toe: in zijn 'monoloog' *De kleine oorlog* (2013) deelde hij zichzelf al eens op in zeven virtuele alter ego's.

Net als in die voorstelling speelt Dhaenens hier voor een videoscherm. Daarop verschijnen meer dan tien versies van hemzelf, die zich alleen via grime en kostuum, stem en houding van elkaar moeten onderscheiden. En wonderwel: de dialogen voelen geen enkel moment geforceerd aan. Van de vrome moeder over de dorpspriester tot de wantrouwige jendarme: Dhaenens speelt ze allen tot in de perfectie, in het uiterst sappige dialect van Deinze. Maar ook technologisch is *Het gezin Van Paemel* een krachttoer, want die figuren pikken naadloos op elkaar in.

In de gloria

Staat dit opzet ook ten dienste van het stuk, of is het vooral een ultieme

Valentijn Dhaenens speelt alle rollen. © Wendy Marijssen

acteurs-challenge? Toegegeven, op sommige momenten is die stoet verklede Dhaenens-figuren onvermijdelijk komisch, alsof je naar een soort *Being John Malkovich* meets *In de gloria* zit te kijken. Hoewel Skagen vasthoudt aan het realisme van

Dhaenens componeert prachtige schilderachtige taferelen met zijn digitale verschijningen

het origineel, met Buysse's vlezige taal en een premièrereeks in een sfeervolle hoese in het West-Vlaamse Kruisem, tilt de onemanshow je toch ook uit die illusie.

Maar het stuk daarop afrekenen, zou oneerlijk zijn. Als het verloop op het videoscherm afneemt en de aandacht van Dhaenens' transfor-

matics wordt afgeleid, krijgt de acteur meer ruimte om ook de emotionele diepgang in Buysse's typetjes aan te boren. Een sociaal conflict wordt net zo goed een mentaal conflict.

Beziel

Bovendien draagt ook het videoluk bij tot de zeggingskracht van deze voorstelling. Dhaenens componeert prachtige schilderachtige taferelen met zijn digitale verschijningen, die soms vergroot of verkleind worden getoond.

Zo ziet een bedlegerige zieke eruit als een slapende reus, terwijl de gezinsleden miniaturen worden, klein en nietig tegenover zoveel ver-gankelijkheid. Het zijn *tableaux vivants* of stillevenen, naargelang de weerbaarheid van deze personages tegenover de zinloosheid van hun aardse leven.

Dat is eigenlijk de belangrijkste verwezenlijking van deze unieke Buysse-bewerking. De hoogstaande techniek en het acteerwerk mogen nog zoveel bewondering afdwingen, ze leveren beziel theater op.

Gilles Michiels